

1. Дідук Г. І. Система роботи з розвитку зв'язного мовлення відповідно до нових концепцій викладання рідної мови. Українська мова і література в школі. 2000. 24-28 с.
2. Дорошенко М. І. Основи культури і техніки мовлення. Харків: ОВС, 2002. 144 с.
3. Досяк І. М. Нестандартні уроки з використанням інноваційних технологій. 1 - 4 класи. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 160 с.
4. Коваль Г. П. Методика викладання української мови : навч. посіб. для студ. пед інст., гуманіст. універс., пед. коледж. 2-ге вид., доопр. та допов. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
5. Плахотник Ю. І. Використання інноваційних технологій на уроках в початковій школі. URL : http://mybclass.at.ua/load/statti/vikoristannja_innovacijnikh_tekhnologij_na_urokakh_v_pochatkovij_shkoli/3-1-0-3.

Альона ТАРАНОВСЬКА,
Донецький державний університет
внутрішніх справ,
викладачка

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ІУДЕЙСЬКОМУ ПРАВІ

Загальновідомо, що в іудаїзмі уявлення про міру можливої поведінки людини мають більш давню історію, ніж в європейських релігійних та правових джерелах, оскільки іудейська релігійно-правова доктрина зародилася та сформувалася раніше, ніж християнсько-європейська релігійно-правова традиція. Справедливо відмітити, що кожна з названих релігійних доктрин містить збір правил, котрі, у першу чергу, спрямовані на виправлення гріховної людської природи, та окреслюють шлях самовдосконалення особистості. Зазвичай, ці правила схожі між собою у різних конфесіях, адже «золоте» правило моралі є спільним для усіх світових авраамічних релігій: «Люби ближнього свого, як самого себе».

У науково-правничих колах більшість вчених говорить про те, що ідеї лібералізму західноєвропейського зразка, до яких також відносять концепт прав та свобод людини, історично походить з часів епохи Просвітництва, буржуазних революцій, що згодом сприяло усвідомленню цінності людського життя міжнародно-правовою спільнотою та було імplementовано до національного законодавства держав.

Не погоджуємося з абсолютним вищезазначеного твердження, оскільки вважаємо доцільно враховувати сучасні світові тенденції, де, відповідно до останніх соціологічних досліджень, місце глобалізації займають локалізаційні процеси, які пропонується термінувати як «глокалізація». Виключно з описуваних міркувань, доречно зважати на таку наукову позицію, яка в майбутньому стане провідним вектором пізнавальної діяльності в

юриспруденції: у широкому сенсі, право є частиною національної культури.

Крім того, пропонуємо дослідити питання захисту прав та свобод людини з точки зору того, що розвиток ідеї прав та свобод людини – це довготривалий взаємопов'язаний процес еволюції від Десяти Заповідей на горі Сінай до прийняття Генеральною Асамблеєю ООН Загальної декларації прав людини у 1948 році. Тобто, на наш погляд, генеза концепту прав та свобод людини має більш глибинний та фундаментальний характер, де в жодному разі не можна знецінювати багатогранний вплив суспільних, політичних, географічних, економічних та релігійних чинників. Саме на останньому варто зробити акцент з метою кращого розуміння сутності концепту прав та свобод людини та вдалого застосування механізму їх захисту залежно від особливостей певного суспільства та країни.

Іудейська релігійно-правова концепція задовго до укорінення ідеї прав та свобод людини передбачала захист наступних прав особистості: право на життя; право на працю; право на справедливу оплату праці; право на повагу до честі, гідності та репутації.

Так, раввін Арье Кармель, посилаючись на релігійні джерела іудаїзму, відмічає, що «за вподобою Своєю, Всевишній створив людину», – є центральним принципом Тори. В компіляції усної Тори, яка має назву Мішна, написано: «Той, хто вбиває людину, той вбиває цілий світ». Людське життя – безумовний дарунок Бога і той, хто піднімає руку на ближнього вже є злочинцем, ще до моменту нанесення фізичного впливу. Тора, взагалі, містить прямий припис про застосування смертної кари до вбивць. Цінність людського життя настільки величезна, що в загрозованих обставинах скасовуються усі наявні обмеження, якими керуються ортодоксальні іудеї, з метою врятувати життя (небезпека для життя відмінняє, навіть, правила Шабату, до якого іудеї ставляться максимально відповідально).

Повертаючись до вже згаданого «золотого» правила моралі, звертаємося до іудейських релігійно-правових джерел, зокрема до Талмуду, де цитата з Тори (священного писання іудеїв) про «любов до ближнього свого, як до самого себе» тлумачиться наступним чином: не варто робити іншим те, чого би ти не хотів зазнати від них. Аргументувати подібність «золотого» правила в іудаїзмі та християнстві доречно словами з роботи відомого знавця юдаїки П. Полонського «Євреї та християнство: несумісність двох підходів до світу» про те, що традиційний іудаїзм не тяготить до ненависті, не закликає шанувати лише «своїх» одновірців, але не закріплює норми «підставити іншу щоку» або «молитися та благословляти тих, хто вас ображає». Навпаки, талмудисти писали про те, що хто милостивий до злочинців, той своєю милостиною жорстокий до праведників. Тобто фундаментальні засади іудейської релігійно-правової доктрини етично наближені до християнства, але не можуть бути зразком цілковитої любові та месіанства. Вони в цьому сенсі балансують поміж християнством та ісламом, зародившись задовго до їх появи, традиційний іудаїзм уособлює певні риси як ісламу так і християнства.

На думку філософа, дослідника релігійних доктрин Х. Сміта морально-

етичні засади світових релігій є однаковими, де різниця між ними належить суто до площини історії, менталітету народів, географічного положення тощо.

Проте вважаємо доречніше підсумувати твердженням С. Протеро про те, що, не зважаючи на схожість етики світових релігій та ідею секуляризацію, де релігія – це суто приватна справа кожного, відокремлена від держави; релігія була, є та буде рушійною силою міжнародної політики, економіки та права, якою не можна нехтувати. Її вплив на правову дійсність сьогодення нікуди не зник та й зникнути не може допоки існує людство.

-
1. В. Лубський. Історія релігій світу. Центр навч. літератури, 2022. 852 с.
  2. С. Протеро. Вісім релігій, що панують у світі. Book Chef, 2022. 464 с.

Валентина ЧЕРНОБУК,
викладач кафедри загальноправових
дисциплін Навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ, Україна

УЧАСТЬ ЗАХИСНИКА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

На рівні законодавства гарантується кожному право на представництво та захист інтересів у судах через повноважних представників та адвокатів. Участь інституту адвокатури необхідна у всіх сферах громадських відносин. На сьогодні межі адвокатської діяльності постійно розширюються. Правова допомога, надана адвокатом, дає змогу кожній особі вирішувати конфліктні питання в будь-якій галузі права, включаючи адміністративне судочинство.

Так, в багатьох країнах право на представництво та захист інтересів у судах через представників та адвокатів закріплене на законодавчому рівні. Інститут адвокатури відіграє важливу роль у забезпеченні доступу до правосуддя та забезпеченні справедливості в суспільстві [2].

Захисники (адвокати) забезпечують правовий захист клієнтів у різних сферах права, включаючи адміністративне судочинство. Вони надають правову допомогу, консультують клієнтів з питань їх прав та обов'язків у справах, пов'язаних з адміністративними органами. Адвокати також представляють інтереси клієнтів на адміністративних слуханнях, у судах та інших органах влади.

Розширення функцій та компетенції адвокатів дозволяє гарантувати більший доступ до правосуддя та забезпечити ефективний захист прав та інтересів громадян у всіх сферах життя, включаючи адміністративне судочинство [1].